

Pintura i escultura entre el 1900 i el 1960

2015/2016

Codi: 100578

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500239 Història de l'art	OT	3	0
2500239 Història de l'art	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Miquel Molins Nubiola

Correu electrònic: Miquel.Molins@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és crític i teòric, y a la vegada que històric. El propòsit és estudiar l'organització formal i els interessos expressius de una limitada però representativa quantitat d'obres dins l'evolució de la pintura i l'escultura modernes. Aquests estudis concrets pretenen desenvolupar una sèrie de conceptes que es puguin generalitzar al conjunt d'obres que formen les històries de la pintura i l'escultura del segle vint.

Competències

Història de l'art

- Analitzar amb esperit crític, a partir dels coneixements adquirits, l'obra d'art en les seves diferents facetes: valors formals, significat iconogràfic, tècniques i procediments artístics, procés d'elaboració i mecanismes de recepció.
- Aplicar metodologies científiques pròpies de la disciplina de la història de l'art
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Interpretar l'obra d'art en el context en el qual es va gestar i relacionar-la amb altres formes d'expressió cultural
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer l'evolució de la imatge artística des de l'antiguitat fins a la cultura visual contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
2. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
4. Analitzar una imatge artística i situar-la en el seu context cultural.

5. Aplicar els coneixements iconogràfics a la lectura de la imatge artística
6. Definir i explicar amb precisió un objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
7. Distingir les tècniques i el procés d'elaboració d'un objecte artístic
8. Estimular la creativitat i fomentar idees innovadores.
9. Examinar una imatge artística i distingir-ne els valors formals, iconogràfics i simbòlics.
10. Explicar els mecanismes de recepció d'una obra d'art.
11. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
12. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
13. Reconstruir el panorama artístic d'un determinat context cultural
14. Relacionar una imatge artística amb altres fenòmens culturals de la seva època.
15. Saber exposar amb eficàcia els coneixements, oralment i per escrit.

Continguts

1. Què és art modern?
2. Jackson Pollock. *flatness* o acció.
3. Els dubtes de Cézanne. "Pintar amb dos ulls".
4. Primitivisme. Matisse, sistema i decoració. *Die Brücke* i *Der Blaue Reiter*. Ernst Ludwig Kirchner W. Kandinsky i P. Klee.
5. *Les demoiselles d'Avignon*. La crisi de la representació mimètica.
6. L'assalt a la tradició. Umberto Boccioni i Giacomo Balla
7. L'escultura a principis del segle vint. Brancusi: ser i forma
8. El cubisme i la invenció del *collage*. Kurt Schwitters. Merz
9. La pintura i la metafísica. G. de Chirico i G. Morandi. E. Hopper i l'escena americana. Escultura i metafísica. Jorge Oteiza
10. Abstracció i realitat. R. Delaunay K. Malevic i P. Mondrian. L'opció zero i la pintura pura.
11. Construccions: el *contrarrelleu*. Vladimir Tatlin. Construcció /composició. Alexandr Rodchenko.
12. Marcel Duchamp i el *readymade*. *El gran vidre*.
13. La revolució surrealista. Els pintors surrealistes. J. Miró, M. Ernst, R. Magritte i S. Dalí.
14. *L'objecte de la funció simbòlica*. Man Ray, Meret Oppenheim i Joseph Cornell.
15. Els "vells mestres" de l'art modern.
16. l'escultura construïda. Picasso, Julio González, David Smith.
17. L'Informel, Jean Fautrier, Jean Dubuffet. Antoni Tàpies.
18. L'home en situació": Alberto Giacometti. Eduardo Chillida
19. Les pintures *Variant* de Joseph Albers.
20. El gran gest. Mark Rothko. Barnett Newman, *The Sublime is Now* (1948)
21. New images of Man (1959), Francis Bacon, William de Kooning.
22. *The Print* (1953) John Cage i Robert Rauschenberg
23. *Twelve Rules for a New Academy* de Ad. Reinhardt. El monocrom i la quadricula.

24. Abstracció en moviment: el cinetisme.

25. Independent Group: This is Tomorrow (1956). El pop britànic. *Target* i *Flag* (1955) de Jasper Johns.

Metodologia

desenvolupament de l'assignatura contempla la següent metodologia:

Assistència a classes teòriques, seminaris de discussió i treballs tutoritzats. Lectures de texts.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes Magistral	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Seminaris de discussió	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14
Treballs tutoritzats	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Tipus: Autònomes			
Lectures de texts	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14

Avaluació

Per l'avaluació comptaran l'examen o, si és el cas, el treball que es demani durant el curs i les presentacions orals. També es tindrà en compte la participació de l'alumne a classe. Els alumnes que superin l'avaluació es poden presentar a revaluació en la data i lloc fixats per la facultat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació a classe	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14
Presentacions orals	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Prova escrita	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Treball	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

Obres de conjunt i fonts

Argan, J. C. *L'arte moderna 1770/1970*, Sansoni, Florència, 1970 (ed. cast. Fernando Torres, València).

- Barili, R., *El arte contemporáneo, de Cézanne a las últimas tendencias*, Bogotá, 1998.
- Bonet, J.M., *Diccionario de las vanguardias en España 1907-1936*. Alianza editorial, Madrid 1995.
- Bozal, V. , *El arte del s.xx. La construcción de la vanguardia*. Edicusa, Madrid, 1978; *Historia de la pintura y la escultura del siglo XX en España I i II*, La Balsa de la Medusa, Madrid 2013
- Bozal, V., *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*. 2 v. Visor, La balsa de la Medusa, Madrid 1996,1999.
- Brihuega, J., *Manifiestos, proclamas, panfletos y textos doctrinales. Las vanguardias artísticas en España. 1910-1931*. Cuadernos Arte Cátedra. Madrid 1979.
- Chipp, H.B., *Teorías del arte contemporáneo*, University of California 1968, Akal, Madrid, 1995.
- Draguet, M. *Chronologie de l'art de xx e siècle*. Flammarion, París,1997
- Fauchereau, S., *Avant-gardes du xxe siècle. Arts & Littérature 1905-1930*, Flammarion, París, 2010.
- Foster, H., Krauss, R., Bois, Y.A., Buchloh, B., *Arte desde 1900*, Akal, Madrid, 2006.
- Fascina, Francis, ed. *Art in Modern Culture: An Anthology of Critical Texts*, Londres, Phaidon Press, 1992; *Modern Art and Modernism: A Critical Anthology*, Harper and Row, N.Y., 1982.
- Gonzalez, A. i alt. *Escritos de Arte de Vanguardia 1900-1945*, Turner, Madrid, 1979.
- Greenberg, C., *Arte y cultura*, Paidós, Barcelona, 2002; *La pintura moderna y otros ensayos* (Fèlix Fanés ed.) Siruela, Madrid, 2006.
- Hamilton, G.H., *Pintura y escultura en Europa, 1880-1940*, Cátedra, Madrid 2000.
- Harrison, Ch. i Wood, P., *Art in Theory 1900-1990*. Blackwell Publishers. Oxford, 1992 (ed. francesa, Hazan, 1997).
- Hughes, R., *El impacto de lo nuevo*. Galaxia Gutenberg, Circulo de lectores, Barcelona 2000.
- Klüser, B., Hegewish, K., *Art de l'Exposition, Une documentation sur trente expositions exemplaires du xxe siècle*, Editions du Regard, París, 1998.
- Krauss, R. E., *Passages in Modern Sculpture*. MIT Press, Cambridge, Massachusetts and London, England, 1981. (trad. Castellana, Akal, Madrid, 2002.
- Lucie-Smith, E. *Artes visuales en el s.xx*, Könemann, Colònia, 2000.
- Maillard, R., i alt. *New Dictionary of Modern Sculpture*, NY, 1971.
- Marcadé, J.C. *De Cézanne au suprématisme. Écrits I*, Éditions l'Âge d'Homme, Lausana, 1974.
- Micheli de, M., *Las vanguardias artísticas del siglo xx*, Alianza Forma, Madrid, 1979.
- Moles, J. *Antología de manifestos d'avantguarda*. Edicions 62, Barcelona 1995.
- Nelson, R. i Shiff, R. (ed) *Critical Terms for Art History*, The University of Chicago Press, Chicago, 1996.
- Ramírez. J. A. ed. *El mundo contemporáneo*. Historia del Arte. Alianza Editorial, Madrid, 1997.
- Rowell, Margit, *Qu'est-ce que la sculpture moderne*, Centre Georges Pompidou, París, 1986.
- Smith, P. I Wilde C. Ed. *A companion to Art Theory*, Blackwell Publishing, Oxford, 2002.
- Stiles K. I Selz, P. ed. *Theories and documents of Contemporary Art*. University of California Press, Berkeley, Los Angeles, London,1996.

Stiles, K. i Selz, P., *Theories and Documents of Contemporary Art*, University of California Press, Berkeley, Los Angeles, London, 1996.

Walther, I., ed. *Arte del siglo xx*, Taschen, Colònia, 2001.

General-assaigs

Adorno, T. *The Idea of the Modern in Literature and the Arts*. Irwing Howe, New York: Horizon, 1967.

Ashton, D. *Una fábula del arte moderno*, Fondo de cultura Turner, Madrid, 2001

Banham, R., *Teoría y diseño en la primera era de la máquina*, Nueva Visión, Buenos Aires, 1965.

Battcock, G. (ed) Joseph Kosuth, *La idea como arte*, Gustavo Gili, Barcelona, 1977.

Brion- Guerry, L. *L'Année 1913. Les formes esthétiques de l'oeuvre d'art à la veille de la première guerre mondiale*. Klincksieck, París, 1971.

Bürger, P. *Teoría de la Vanguardia*. Península, Barcelona 1987.

Danto, Arthur C., *Después del fin del arte*, Paidós, Barcelona, 1988.

Duve, Thierry de, *Clement Greenberg entre líneas*, Acto ediciones, 2005.

Elsen, Albert, E., *Origins of Modern Sculpture: Pioneers and Premises*, New York, Brazilller, 1974.

Fascina, Francis, ed. *Pollock and after: The Critical Debate*, Harper & Row, N.Y., 1985.

Guilbaut, Serge, *De cómo Nueva York robó la idea del arte moderno*, Mondadori, Madrid, 1990.

Kaprow, Allan, *Essays on the Blurring Art and Life*, Berkeley, University of California Press, 1993.

Klee, P., *Théorie de l'art moderne*, Gallimard, 1998

Kosuth, Joseph, *Art After Philosophy and After: Collected Writings 1966-1990*, MIT Press, Cambridge, Mass, 1991.

Kraus, K. *En esta gran época. Escritos*, Visor, Madrid, 1995

Krauss, R. E., *The Originality of the Avant-Garde and Other Modernist Myths*. MIT Press, Cambridge, Massachusetts and London, England, 1986. (trad. castellana, Alianza Editorial, Madrid, 1996)

Lahuerta, J.J., 1927. *La abstracción necesaria en el arte y la arquitectura europeos de entreguerras*, Anthropos, Barcelona, 1989.

Mallarmé, S., *Igitur. Divagations; Un coup de dés*, Gallimard, 2003 (*Poesías seguidas de una tirada de dardos*, Hiperión, Madrid, 2003 ; *Antología*, Visor, Madrid 2002)

Pico, J. ed. *Modernidad y Postmodernidad*. Alianza editorial, Madrid 1981.

Poggioli, R. *The theory of the Avant-Garde*. Harper, New York, 1971.

Schapiro, M., *El arte moderno*, Alianza Forma, Madrid, 1993.

Sedlmayr, H., *La revolución del arte moderno*, Mondadori, Madrid, 1990.

Shattuck, R. *La época de los banquetes. Orígenes de la vanguardia en Francia: de 1885 a la primera guerra mundial*, Visor, Madrid, 1991.

Subirats, E. *El reino de la belleza*, Fondo de Cultura Económica de España, Madrid, 2003.

Wallis, B.(ed) *Arte después de la modernidad*, Akal, Madrid, 2001.

Artistes-moviments-escrits

Ades, D. *Dada and Surrealism Reviewed*. Barron, New York, 1978.

Apollinaire, G. *Els pintors cubistes. Meditacions estètiques*, Quaderns Crema, Barcelona 2000.

Batchelor, D. i alt. *Realismo, racionalismo, surrealismo. El arte de entreguerras (1914-1945)*, Akal, Madrid, 1999

Bois, Yve-Alain i Krauss, Rosalind, *L'Informe mode d'emploi*, Centre Georges Pompidou, París, 1996; *Painting as Model*, MIT Press, 1993.

Baudelaire, Charles, *El pintor de la vida moderna*, C.O.A.A.T., Murcia, 1995

Brancusi, C. Gallimard - Centre Georges Pompidou, París, 1995.

Breton, A., *Le surréalisme et la peinture*, Gallimard, París, 1965.

Carter, Curtis, L., i Butler, Karen, *Jean Fautrier*, New Haven and London, Yale University Press, 2002.

Golding, J. *El Cubismo: una historia y un análisis, 1907-1914*, Alianza Forma, Alianza Editorial, Madrid, 1993; *Caminos a lo absoluto*, Turner Fondo de cultura económica, Madrid, 2004

Gooding, Mel, *Abstract Art*, Cambridge University Press, 2001.

Gray, Camille, *The Great Experiment: Russian Art 1863-1922* (reeditat com *The Russian Experiment in Art 1863-1922*, Thames and Hudson, Londres, 1986.

Harrison, Ch., Frascina, F. I Perry, G. *Primitivismo, cubismo y abstracción: Los primeros años del siglo xx*, Akal, Madrid, 1998.

Hofmannsthal, Hugo von. ,*Carta de Lord Chandos (1902)*, C.O.A.A.T., Murcia, 1981.

Joan Miró. 1893-1993, Fundació JoanMiró, Parc de Montjuïc, Barcelona, 1993

Kandinsky, W., *De lo espiritual en el arte*, Paidós, Barcelona, 1998; *Punto y linea sobre el plano*, Paidós, 1996.

Kosinski , D., Fischer, J., Nasch, S., *Matisse Painter as Sculptor*, Yale

Krauss, R. E., *Los papeles de Picasso*, Gedisa, Barcelona, 1999

Lloyd, Jill, *German Expressionism: Primitivism and Modernity*, Yale University Press, New Haven i Londres, 1991.

Malevich, *El mundo no objetivo*, Doble J., Sevilla, 2007.

Mondrian, P., *Arte Plástico y arte plástico puro*, Ediciones Coyoacán, México, 2007.

Mondrian, Piet, *La nueva imagen en la pintura*, Colección de Arquitectura nº 9, Murcia, 1983 (Oficials, Barcelona, 1993).

Nadeau, M. *Historia del surrealismo*. Ariel, Barcelona,1972.

Penrose, R. *Picasso, su vida y su obra*. Argos Vergara, Barcelona,1981.

Ramírez, J.A. *Duchamp. El Duchamp. amor y la muerte, incluso*. Siruela, Madrid, 1993.

Richter, H. *Dada: Art and Anti-Art*. Thames & Hudson, London,1968.

Rosenblum, R., *Cubism and Twentieth Century Art*, Harry N. Abrams, N.Y., 1977

Rubin, W. S. *Dada and Surrealist Art*. Abrams, New York, 1968.

Schneider, P. (ed.) , *Matisse, Exposition du centenaire*, Grand Palais, París, 1970

Tisdall, C., Bozzolla, A., *Futurism*, Oxford University Press, 1978

University Press, 2008.

Wright, Alastair, *Matisse and the Subject of Modernism*, Princeton Uni. Press; Princeton 2004